26448 Structuur van de uitvoering werk en inkomen (SUWI)

Nr. 913 Brief van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 september 2026

Op 2 juli 2026 is de gewijzigde motie Patijn/Ceder aangenomen, die de regering verzoekt “een regeringscommissaris aan te stellen die onder andere een aanjager kan zijn voor de, publiek-private samenwerking, taakdelegatie, het gebruik van medische data en herbeoordelingen.”[1] In mijn brief van 2 juli 2026 heb ik u een nadere uitwerking van deze motie toegezegd.[2] Deze uitwerking volgt hierna. Daarnaast heb ik in het commissiedebat uitvoeringsproblematiek UWV van 1 juli 2026 (Kamerstuk 26448 nr. 908) toegezegd om kort na de zomer een brief te sturen over het toezicht op UWV. Ik verwacht u deze brief op korte termijn te sturen.

1. Context

De sociaal-medische dienstverlening van UWV staat al jaren onder grote druk. In 2024 is daarbij aan het licht gekomen dat er in het verleden fouten zijn gemaakt bij de vaststelling van de hoogte van WIA-uitkeringen. Dit is een zorgelijke situatie met negatieve gevolgen voor mensen die voor hun bestaanszekerheid afhankelijk zijn van een tijdige en juiste vaststelling van hun uitkering. Het onderzoek van de Algemene Rekenkamer naar de WIA heeft laten zien dat bij de uitvoering van de WIA sprake is van een groot aantal samenlopende problemen, waaronder complexe wetgeving, verouderde IT, gebrekkig kwaliteitsmanagement en lacunes in de sturingsrelatie tussen SZW en UWV en de bijbehorende informatievoorziening. Daarbij zijn er aanzienlijke werkachterstanden, waardoor UWV de wettelijke taken op dit moment niet tijdig kan verrichten. Als gevolg hiervan worden bijvoorbeeld sociaal-medische bezwaarzaken niet binnen de daarvoor geldende termijnen afgehandeld.

Daarom werken UWV en SZW samen om de uitvoerbaarheid voor UWV te verbeteren, zodat meer cliënten geholpen kunnen worden en achterstanden verminderen. Dit gaat onder meer om de 60-plusmaatregel, inzet op meer publiek-private samenwerking, invoering van taakherschikking en aanscherping van het proces rond herbeoordelingen. Voor de lange termijn wordt gewerkt aan de uitwerking van een toekomstvisie voor het arbeidsongeschiktheidsstelsel.[3]

De voorgenomen maatregelen zijn kansrijk, maar de voortgang van een aantal trajecten is de afgelopen periode nog beperkt geweest.

---

[1] Kamerstukken II, 2025-2026, 26448, nr. 900.
[2] Kamerstukken II, 2025-2026, 26448, nr. 901.
[3] Kamerstuk II 2025-2026 26448 nr. 897.

De onafhankelijke positie van een regeringscommissaris voor versterking van de sociaal-medische dienstverlening kan helpen om knelpunten zichtbaar te maken, partijen bij elkaar te brengen en voorstellen te doen om knelpunten op te lossen en de maatregelen verder te brengen. Hiernaast zullen andere maatregelen nodig blijven, zoals vereenvoudiging van de WIA.

2. Opdracht en bijdrage aan beoogde resultaten van de regeringscommissaris versterking sociaal-medische dienstverlening

De WIA kenmerkt zich door een complex krachtenveld met uiteenlopende belangen. Dit geldt voor werknemers, werkgevers, de beroepsgroep, verzekeraars en private uitvoerders. In de praktijk leiden in de WIA aanwezige financiële prikkels ertoe dat wanneer alle partijen hun eigen belang nastreven, dat ten koste kan gaan van het algemeen belang en het realiseren van structurele oplossingen. Trajecten zoals voor publiek-private samenwerking komen mede daardoor moeilijk van de grond.

Een regeringscommissaris kan een belangrijke bijdrage leveren om deze impasse te doorbreken. Voor alle betrokken partijen geldt dat zij voor hun werk afhankelijk zijn van sociaal-medische beoordelingen door UWV om de mate van arbeidsongeschiktheid vast te stellen. De regeringscommissaris kan als onpartijdige buitenstaander vanuit een integrale blik knelpunten signaleren in de publiek-private samenwerkingstrajecten. Ook kan de regeringscommissaris oplossingen aandragen die om welke reden dan ook nu niet van de grond komen.

In bijlage 1 worden de contouren van een regeringscommissaris geschetst, zoals ik die nu voor me zie. Daarin wordt onder meer ingegaan op de inhoudelijke opdracht en de te bereiken resultaten, de positionering en de bevoegdheden van de regeringscommissaris. De voorgestelde inrichting is in lijn met de Aanwijzingen inzake instelling functie regeringscommissaris, zoals vastgesteld door de minister van BZK.[4]

Inhoudelijk krijgt de regeringscommissaris de opdracht om met UWV en private partijen – en andere betrokkenen, zoals sociale partners – doorbraken te bereiken en een versnelling te realiseren op trajecten binnen de publiek-private samenwerking. Daarnaast wil ik dat de regeringscommissaris een versnelling en draagvlak creëert voor een optimale inzet van alle professionals binnen de sociaal-medische dienstverlening, gebruikmakend van taakherschikking tussen verzekeringsartsen en andere bevoegde professionals.

Dit is een brede opdracht die een beroep doet op uiteenlopende competenties, kennis en vaardigheden, waarbij het niet alleen gaat om een sterk verbindende rol, maar ook om affiniteit met de sociaal-medische vakinhoud.

Deze opdracht moet bijdragen aan het kunnen verrichten van meer gerichte en betere sociaal medische beoordelingen, zodat mensen sneller en beter geholpen

---

[4] wetten.nl - Regeling - Regeling vaststelling Aanwijzingen inzake instelling functie regeringscommissaris - BWBR0050853

kunnen worden door UWV. Hierbij is het beoogde resultaat, waar de regeringscommissaris een bijdrage aan levert, vierledig:

1. Komen tot een versnelling in de WIA-claimbeoordelingen via de reeds lopende proeftuin tussen UWV en private partijen, onder meer door middel van wederzijds begrip over welke informatie noodzakelijk is voor beoordelingen.
2. Komen tot verbeteringen gericht op WIA-herbeoordelingen, zodat er minder onnodige herbeoordelingen worden aangevraagd en herbeoordelingen efficiënter worden afgehandeld, bijvoorbeeld via de proeftuin tussen UWV en private partijen.
3. Bijdragen aan oplossingsrichtingen om gerichte toepassing van de Eerstejaars Ziektewetbeoordelingen (EZWB) te realiseren voor uitkeringsgerechtigden van eigenrisicodragers.
4. De regeringscommissaris kan zicht houden op de voortgang die wordt geboekt op het traject taakherschikking. De regeringscommissaris zal hiervoor contact onderhouden met de binnenkort aan te stellen programmaregisseur taakherschikking. De programmaregisseur zal zich primair richten op de coördinatie van de uitvoering van het programma, en daarbij de doelen en planning bewaken. De regeringscommissaris richt zich op het in kaart brengen van de meer structurele knelpunten, en op het creëren van doorbraken en versnelling. De regeringscommissaris zal dus een rol spelen in het samenbrengen van de diverse stakeholders/beroepsverenigingen, het mede-creëren van draagvlak en het signaleren en benoemen van knelpunten die de voortgang structureel in de weg staan. Een optimale inzet van professionals op de sociaal-medische dienstverlening komt ook de effectiviteit van de trajecten op publiek-private samenwerking ten goede.

Conform genoemde Aanwijzingen stel ik de regeringscommissaris aan en valt deze onder mijn ministeriële verantwoordelijkheid. De regeringscommissaris staat buiten de reguliere lijn en opereert onafhankelijk. De regeringscommissaris treedt ook niet in de rol of bevoegdheden van mij of UWV. De regeringscommissaris heeft een aanjagende en verbindende rol en heeft daarvoor toegang tot relevante informatie bij zowel SZW als UWV en kan mij gevraagd en ongevraagd adviseren. Tevens rapporteert de regeringscommissaris aan mij over de voortgang van de werkzaamheden. Daarbij kan de regeringscommissaris ook observaties delen die mogelijk niet direct binnen de scope van de opdracht vallen, maar vanuit diens werkzaamheden opvallen. Dat zou bijvoorbeeld ook betrekking kunnen hebben op uiteenlopende zaken als de wetgeving of de sturing vanuit SZW, de samenwerking tussen SZW en UWV of de bedrijfsvoering van UWV. Deze rapportages zal ik met uw Kamer delen. De komende periode worden de benodigde voorbereidingen getroffen:

- Regelen van de financiering voor de regeringscommissaris en eventuele ondersteuning.
- Wijziging van het organisatiebesluit SZW inclusief betrokkenheid van de medezeggenschap.
- Werving van de regeringscommissaris.
- Inrichting van benodigde werkprocessen.

Deze activiteiten zullen naar verwachting een aantal maanden in beslag nemen. Bij de instelling van eerdere regeringscommissarissen besloeg de voorbereidingsperiode doorgaans zes maanden tot een jaar. De activiteiten

worden zorgvuldig doorlopen, zodat de regeringscommissaris doeltreffend aan de slag kan. Tot die tijd worden lopende trajecten uiteraard onverminderd voortgezet. Ik streef ernaar de regeringscommissaris in het eerste kwartaal van 2027 aan te stellen.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J.A. Vijlbrief